

Ani ekologové se bez nás neobejdou, říká šéf Dezy

Mladá fronta DNES | 27.5.2011 | rubrika: Kraj Zlínský | strana: 3 | autor: Daniela Čunková

Rozhovor MF DNES s generálním ředitelem akciové společnosti Deza Valašské Meziříčí Zbyňkem Průšou, který firmu vede už dvanáct let. Během této doby často bojoval s ekologickými aktivisty.

Celý život spojil Zbyňek Průša s chemickou továrnou Deza ve Valašském Meziříčí. Do tehdejších Urxových závodů nastoupil v roce 1978, jako vystudovaný chemik vystřídal několik profesí. Od pracovníka výzkumu se přes obchodního ředitele posunul v roce 1999 na pozici generálního ředitele. „Práce se nedá jen tak měnit. V nadnárodních koncernech se lidé často ve vedoucích funkcích střídají, ale v naší branži se pohybují pořád ti samí manažeři,“ uvedl Průša, generální ředitel Dezy. „Porozumět našim produktům trvá roky, obchodní vztahy a důvěra jsou také záležitostí dlouhodobé práce.“ Deza zpracovává surový dehet a benzol, její výrobky míří hlavně do stavebnictví a automobilového průmyslu. Průša celých dvanáct let reaguje na diskuse ekologů, kteří označují Dezu za největšího znečišťovatele ovzduší v regionu. Ze stošedesátimetrového komínu Dezy vyháněl i aktivisty Greenpeace, kteří protestovali proti výrobě ftalátů.

* Jak vzpomínáte na rok 2005, kdy vám aktivisté Greenpeace vylezli na komín?

Členové Greenpeace se chtěli zviditelnit. Odmítl jsem s nimi jednat, protože vstoupili na cizí pozemek, násilím vnikli do podniku a vylezli na komín. Pod nimi byly zásobníky z hořlaviny a my nad nimi neměli žádnou kontrolu.

* Podobné továrny, jako je vaše, většinou vyrostly v blízkosti koksoven, protože využívají jejich suroviny. Jak se vůbec Deza dostala do Valašského Meziříčí?

Podnik měl původně stát v Ostravě. V padesátých letech ale došlo i industrializaci Valašska, a tak postavili továrnu ve Valašském Meziříčí. Teď už ji dost těžko přestěhujeme, stálo by to několik miliard.

* Je jasné, že o Deze se na veřejnost dostávají hlavně informace v souvislosti se znečištěním životního prostředí. Nevadí vám to?

Myslím si, že by nás veřejnost konečně měla začít vnímat úplně jinak. Deza funguje velmi dobře, je to prosperující podnik. Dodržujeme veškeré limity a životní prostředí neohrožujeme. Díky mediální

kampani nás lidé vnímají jako škůdce regionu, ale pravda je jinde. Bez látek, které vyrábíme, by nemohl fungovat automobilový a stavební průmysl. Navíc jsme jedním z největších zaměstnavatelů v regionu, jen na mzdách vyplácíme 400 milionů korun ročně.

* Do ekologických opatření jste investovali 2,3 miliardy korun, za poslední měsíce na ně putovalo 133 milionů korun. Mají tedy ekologové v něčem pravdu? Co jste vůbec za ty peníze udělali?

Děláme maximum, co dělat můžeme, abychom splnili veškeré požadované limity. Utěsnili jsme skladovací zásobníky dehtu a dehtových olejů. Nebereme nic na lehkou váhu. Jsme připraveni všem dokázat, že postupně snížíme typický dehtový zápach na minimum. Už teď musí obyvatelé Meziříčí uznat, že se situace podstatně zlepšila. Emise naftalenu snížíme takřka na nulu už letos. Podotýkám, že po stránce karcinogenních látek je daleko větší zátěž pro životní prostředí automobilová doprava a lokální topeniště než náš podnik. Postupně už to přiznávají i některá občanská sdružení.

* Máte téměř tisícovku zaměstnanců. Jaké profese se u vás uplatní?

Hlavně absolventi strojírenských a chemických oborů. Já sám jsem sice vystudoval vysokou školu chemicko-technologickou, ale z celého studia jsem v praxi použil pouze jednu chemickou reakci. Všechno jsem se musel naučit až v praxi. Uplatní se u nás i pracovníci v administrativě, odborníci na finanční management, investiční výstavbu, ale i vyučení lidé. Máme tu řadu instalatérů nebo zámečnicků.

* Lidí, kteří mají technické vzdělání, moc není. Nemáte problém získat vhodné zaměstnance?

Trpíme nedostatkem techniků. Proto podporujeme aktivity naší mateřské společnosti Agrofert v úsilí vytvořit takovou vysokou školu, která by nabídla obory, které potřebujeme.

* Většina z vašich zaměstnanců je členy odborové organizace. Jak s nimi vycházíte?

Korektně. Odborová organizace hájí velmi razantně zájmy svých pracovníků. Největší problém vidíme v dlouhodobém zatěžování společnosti mzdovými náklady. Nebráníme se vyplácení bonusů, ale jsme opatrní v garantování dlouhodobého nárůstu mezd. Dnes jsou pro nás mzdové náklady po nákladech na surovinu nejvyšší. Máme zodpovědnost vůči firmě a vůči tomuto regionu, že podnik udržíme ještě několik generací při životě. Pokud budeme mít abnormální mzdové náklady, neobstojíme v konkurenci. Naši konkurenti v Německu, Francii už právě z těchto důvodů zmizeli z trhu. I odbory si musí uvědomit, že nesou zodpovědnost za život této firmy.

* Kde všude se můžeme s vašimi výrobky setkat?

Zpracováváme vedlejší produkty při výrobě koksu. Devadesát pět procent výrobků míří do stavebnictví a automobilového průmyslu. I naši hlavní kritici, ať už jsou to ochránci přírody nebo ekologové, bydlí v domech nebo bytech, kde se nacházejí naše produkty. A taky používají dopravní prostředky, ať už jsou to auta nebo kola, která by se bez našich produktů neobešla.

* Můžete být konkrétní?

Jde o veškeré pěnové součástky aut, izolační hmoty do automobilů, izolace střech, chladniček, mrazniček. V době, kdy chce každý šetřit energií, hodnoty stoupají na významu. Další náš významný produkt je smola pro výrobu hliníku, který máte všude, kam se ve stavebnictví, automobilech, strojírenství, elektronice podíváte. Dalším důležitým výrobkem je surovina pro výrobu sazí, které jsou potřeba při výrobě pneumatik.

* Kolik výroby jde na export, kolik zůstává tady?

Asi 65 procent výrobků jde na export. Smolu exportujeme například do jižní Ameriky, Skandinávie, na Střední východ, do jižní Afriky, v podstatě do celého světa.

* Máte dost zakázek?

Jak se vyvíjí ekonomika, tak se daří i nám. Ekonomiku táhne stavebnictví a automobilový průmysl. Rok 2009 byl pro nás kritický, omezili jsme výrobu na padesát procent a s hospodářským výsledkem jsme byli na nule. Teď jsou už naše výsledky velmi dobré.

* Co plánujete do budoucna?

Naše filozofie počítá s tím, že chceme veškeré podnikání založit na surovinách z našeho regionu. Pro nás je naprosto rozhodujícím zdrojem surovin bývalé Československo a Polsko, jen velmi malé množství dokupujeme na Ukrajině. Zásadní dodávky pocházejí z ostravskokatovické pánve. V Ostravě jsou zásoby koksovatelného uhlí v podstatě vyčerpané. Je pouze otázkou času, než se v Polsku otevřou další doly a začne se zase těžit. Dneska se kolem toho vede spousta diskusí. Poláci budou muset investovat řádově desítky miliard korun.

PROFIL Zbyněk Průša Generální ředitel akciové společnosti Deza Valašské Meziříčí se narodil v roce 1953. Vystudoval gymnázium v Rožnově pod Radhoštěm a Vysokou školu chemicko-technologickou

v Pardubicích, obor anorganická chemie. Po ukončení studia v roce 1978 nastoupil do Urxových závodů ve Valašském Meziříčí (dnešní Deza). Pracoval ve výzkumném ústavu pro koksochemii, v roce 1990 se stal vedoucím odboru výzkumu a technického rozvoje, o tři roky později obchodním ředitelem. Předsedou představenstva a generálním ředitelem Dezy je od roku 1999.

Regionální mutace | Mladá fronta DNES - jihovýchodní Morava